

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 1 april 2003

B 719-03

KLAGANDE

Häktade B. P.

Offentlig försvarare och ombud: advokaten J. L.

MOTPART

Riksåklagaren

SAKEN

Grov stöld m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten över Skåne och Blekinge, avd. 2, dom den 20 januari 2003 i mål

B 3076-02

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom på det sättet att gärningen i stämningssökningen den 18 oktober 2002 bedöms som stöld enligt 8 kap. 1 § brottsbalken och att fängelsestraffet bestäms till sex (6) månader.

För försvaret av B. P. i Högsta domstolen tillerkänns J. L. ersättning av allmänna medel med trettioentusennittio (31.090) kr, varav 18.693 kr avser arbete, 8.600 kr tidspillan och 3.797 kr utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

B. P. har yrkat att Högsta domstolen bedömer gärningen i stämningssökningen den 18 oktober 2002 som stöld och i följd därav nedsätter fängelsestraffet.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

B. P. har med tillägnelseuppsåt tillgripit en väska, vilken funnits i hallen till en villafastighet vars ytterdörr varit öppen. Han har således gjort sig skyldig till stöldbrott. Fråga i målet är om brottet skall betraktas som grov stöld eller som stöld. Efter en lagändring år 1988 gäller enligt 8 kap. 4 § brottsbalken att det vid

denna bedömning särskilt skall beaktas bl.a. om stölden har begåtts efter intrång i bostad.

Domstolarna får anses ha funnit det styrkt i målet att B. P. för att tillgripa väskan var inne i huset en helt kort stund. I Högsta domstolen har B. P. liksom vid tingsrätten hävdad att han endast böjt sig in genom den öppna dörren. Han har emellertid inte överklagat hovrättens dom såvitt avser det åtalade händelseförloppet utan endast med avseende på den rättsliga bedömningen av brottsrubriceringsfrågan. Eftersom det inte föreligger något sådant genombrottsrekvisit som avses i 51 kap. 23 a § första stycket rättegångsbalken har Högsta domstolen att utgå från de omständigheter som domstolarna har funnit utredda (jfr NJA 1995 s. 226).

Vid brottsbalkens tillkomst föreskrevs i 8 kap. 4 § att det vid bedömningen av om ett stöldbrott var grovt särskilt skulle beaktas bl.a. om det förövats genom inbrott. Genom en lagändring som trädde i kraft år 1976 utgick inbrott bland de i paragrafen uppräknade försvårande omständigheterna och ersattes med en alltjämt gällande föreskrift om att hänsyn skall tas till om gärningen varit av särskilt hänsynslös art. Huvudsyftet med 1976 års lagändring var att åstadkomma en mera nyanserad bedömning i fråga om inbrottsstölder med hänsyn till att sådana stölder dessförinnan inte sällan slentrianmässigt bedömdes som grova, även om de begåtts i mindre integritetskänsliga utrymmen och även om det tillgripna hade ett obetydligt värde.

Bakgrunden till den ändring av paragrafen som gjordes år 1988 var bl.a. att det i

de lagförarbeten som bildade underlag för 1976 års ändring fanns uttalanden vars hållbarhet ansågs kunna diskuteras. Sålunda skulle domstolen vid bedömningen av om grovt brott föreligger fästa särskild vikt vid om gärningsmannen hade anledning att befara att någon skulle uppehålla sig i bostaden eller komma hem medan stölden pågick. Enligt motiven till den nu gällande lydelsen av lagrummet skall däremot sådana omständigheter som gärningsmannens förmodanden om bostadsinnehavarens eventuella närvaro eller snara återkomst sakna generell betydelse för graderingen av den brottsliga gärningen. Mot den bakgrunden och för att understryka att samhället generellt sett klassificerar tillgrepp efter intrång i bostad som ett allvarligt brott ansågs det särskilt böra anges som ett exempel på en försvårande omständighet att en stöld begåtts efter intrång i bostad. Detta ansågs motiverat även med tanke på fallets centrala betydelse för rättstillämpningen. I lagmotiven underströks emellertid att uppräknningen av försvårande omständigheter i 8 kap. 4 § brottsbalken endast anger exempel på omständigheter som kan motivera att ett stöldbrott bedöms som grovt och att exemplifieringen inte är avsedd att vara vare sig bindande eller uttömmande. (NJA II 1988 s. 9 f.)

Av det anförda framgår att avsikten har varit att ställningstagandet till frågan om ett stöldbrott skall rubriceras som grovt skall göras på grundval av en helhetsbedömning, varvid en sådan omständighet som att brottet har begåtts efter intrång i bostad är av särskild betydelse men inte behöver vara utslagsgivande (jfr såvitt avser tidigare praxis NJA 1982 s. 102). I förevarande fall måste beaktas att brottet av allt att döma var en ren impulshandling, att intrånget som sådant var av föga allvarlig beskaffenhet och att det inte framgår annat än att stölden avsåg

egendom av ringa värde. Brottet är därför att hänföra till normalgraden av stöld.

Vid denna bedömning bör fängelsestraffet förkortas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Lars K Beckman, Munck (referent),
Regner, Lundius och Calissendorff
Föredragande revisionssekreterare: Backelin